

Notitie

Contactpersoon	A. van Hooff
Datum	18 augustus 2020
Kenmerk	N001-1274790AIH-V01

Oplegnotitie activiteitenplan Railterminal Gelderland Staat van instandhouding soorten

Tauw heeft een activiteitenplan opgesteld die de basis vormt van de ontheffingsaanvraag Wnb soortenbescherming voor het project Railterminal Gelderland. In hoofdstuk 7 van het activiteitenplan is de staat van instandhouding van de relevante soorten beschreven. De provincie Gelderland heeft aangegeven dat deze dient te worden geactualiseerd met de meest recente informatie. Deze is te vinden in de rapporten:

- **Beoordeling provinciale Staat van Instandhouding van 12 broedvogelsoorten in Gelderland.** Alefs P., van Els P., Verburg P. & Vogel R. 2019. Sovon-rapport 2019/33. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen
- **Staat van instandhouding Gelderland. Factsheets voor 24 soorten in Gelderland.** Norren, van E. (red.), 2019. Rapport 2019.09. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

In deze oplegnotitie wordt hoofdstuk 7 (Staat van instandhouding) van het activiteitenplan geactualiseerd. Hieruit is gebleken dat de conclusies uit het activiteitenplan geen aanpassing behoeven. De actualisatie heeft daarom geen gevolgen voor de conclusies en maatregelen uit het activiteitenplan.

1.1 Bever, wezel, buizerd, steenuil en grote modderkruiper

De bever, wezel, buizerd, steenuil en grote modderkruiper zijn niet behandeld in voorgenoemde rapporten. Voor deze soorten is daarom geen actualisatie nodig en blijft de tekst in het activiteitenplan ongewijzigd.

1.2 Gewone dwergvleermuis

Landelijke staat van instandhouding gewone dwergvleermuis

Er zijn in feite geen voldoende volledige, kwantitatieve data met betrekking tot, en geen wetenschappelijk goed onderbouwde schatting van de populatiegrootte van de gewone dwergvleermuis. Een zeer grove schatting (Limpens et al. 1997) is voor de Artikel 17 rapportage (European Environmental Agency, 2019) naar beneden bijgesteld. Ook voor de data en het daaruit af te leiden beeld van voorkomen en verspreiding geldt dat er sprake is van onvolledigheid en ongelijkmatigheid. Een vergelijk van de – onvolledige en niet geheel vergelijkbare - informatie

van de periodes 1986–1994, 2015-2019 en/of 2012- 2017 geeft echter voor de gewone dwergvleermuis nog geen signaal van een sterke verandering van de populatie. Of de populatie stabiel is of wellicht een lichte achteruitgang laat zien is niet te beoordelen: ‘onbekend’. In de volgende tabel staan de criteria voor de landelijke staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis samengevat.

criterium	Huidige situatie	Trend (laatste 10 jr)	Referentiewaarde 1994
Populatieomvang	Onbekend	Onbekend	Wordt gehaald
Verspreidingsgebied	Gunstig	Onbekend	Wordt gehaald
Kwaliteit van leefgebied	Onbekend	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Toekomstperspectief	Onbekend	n.v.t.	n.v.t.
Eindoordeel staat van instandhouding	Onbekend	Verslechterend	Gunstig

Tabel 1. Beoordeling landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis
(bron: van Norren (red.) 2019)

Provinciale staat van instandhouding gewone dwergvleermuis

De situatie is in Gelderland waarschijnlijk niet anders dan de landelijke situatie. De afgelopen jaren is het leefgebied van de gewone dwergvleermuis wat betreft het oppervlak aan foerageergebied waarschijnlijk in kwaliteit toegenomen, alhoewel veel opgaand groen in urbaan gebied is verdwenen. De bedreiging van de verblijfplaatsen is toegenomen. In vergelijking met de oude situatie is de huidige situatie ongunstig-slecht. In de volgende tabel staan de criteria voor de provinciale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis samengevat.

criterium	Huidige situatie	Trend (laatste 10 jr)	Referentiewaarde 1994
Aandeel Gelderland in landelijke populatie	12%		
Populatieomvang	Onbekend	Onbekend	Onbekend
Verspreidingsgebied	Onbekend	Onbekend	Onbekend
Kwaliteit van leefgebied	Ongunstig-slecht	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Toekomstperspectief	Ongunstig-slecht	n.v.t.	n.v.t.
Eindoordeel staat van instandhouding	Ongunstig-slecht	Verslechterend	Onbekend

Tabel 2. Beoordeling provinciale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis
(bron: van Norren (red.) 2019)

Lokale staat van instandhouding gewone dwergvleermuis

In het landelijk gebied en de bebouwde dorpskernen rondom het plangebied zijn (veelal oude) huizen met dakpannen en spouwmuren volop aanwezig. Onder andere gebouwen in het dorp Valburg zijn ideaal voor gebouwbewonende vleermuizen. In combinatie met de groene omgeving zijn de meeste gebouwen in de dorpen en het landelijk gebied geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Alternatieve verblijven voor gewone dwergvleermuis zijn daardoor in de regio rond het plangebied in grote getallen aanwezig. Gelet hierop en op de waarnemingen uit

literatuuronderzoek en tijdens het veldonderzoek is de lokale staat van instandhouding voor zowel de verspreiding en leefgebied van gewone dwergvleermuis gunstig.

Effecten op de staat van instandhouding

De populatie vleermuizen maakt gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen. Hierbij worden zeer waarschijnlijk ook verblijfplaatsen gebruikt buiten het projectgebied. Dat geldt ook voor de kraamverblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen blijven onaangetast door het beoogde voornemen. Door maatregelen zijn er te allen tijde voldoende kraam-, paar- en zomerverblijven voor gewone dwergvleermuis aanwezig. Door rekening te houden met de juiste gewenningsperioden wordt gegarandeerd dat voorafgaand aan de vernietiging van de verblijfplaatsen al alternatieven beschikbaar en vindbaar zijn voor de vleermuizen. De herinrichting voorziet in een geschikte alternatieve vliegroute voor de vleermuizen. Er is zelfs sprake van een toename aan geschikt foerageergebied. Er is daarom een tijdelijk negatief maar een blijvend positief effect voor de gewone dwergvleermuis. Een effect op de staat van instandhouding is uitgesloten.

1.3 Ruige dwergvleermuis

Landelijke staat van instandhouding ruige dwergvleermuis

Er zijn geen concrete kwantitatieve data, of wetenschappelijk goed onderbouwde schattingen van de populatiegrootte van de ruige dwergvleermuis. Een recente grove schatting gaat uit van ca. 40.000 individuen in de zomer (European Environmental Agency, 2019), welke voor het overgrote deel uit mannetjes bestaan, en met een bandbreedte van 4.000 – 400.000 individuen (Limpens et al. 2017). Hiermee is de grove schatting van de populatiegrootte naar beneden bijgesteld t.o.v. de bestaande grove schatting (Limpens et al. 1997).

Ook voor de data en het daaruit af te leiden beeld van voorkomen en verspreiding geldt dat er sprake is van onvolledigheid en ongelijkmatigheid. Een vergelijk van de – onvolledige en niet geheel vergelijkbare - informatie van de periodes 1986–1994, 2015-2019 en/of 2012-2017 is voor de ruige dwergvleermuis niet zinvol mogelijk. Voor de huidige toestand van de populatie moet dan ook gekozen worden voor ‘onbekend’. In de volgende tabel staan de criteria voor de landelijke staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis samengevat.

criterium	Huidige situatie	Trend (laatste 10 jr)	Referentiewaarde 1994
Populatieomvang	Onbekend	Onbekend	Wordt gehaald
Verspreidingsgebied	Gunstig	Onbekend	Wordt gehaald
Kwaliteit van leefgebied	Gunstig	Ongunstig- ontoereikend	Wordt niet gehaald
Toekomstperspectief	Ongunstig- ontoereikend	n.v.t.	n.v.t.
Eindoordeel staat van instandhouding	Ongunstig- ontoereikend	Onbekend	Gunstig

Tabel 3. Beoordeling landelijke staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis (bron: van Norren (red.) 2019)

Provinciale staat van instandhouding ruige dwergvleermuis

De situatie is waarschijnlijk niet anders dan de landelijke situatie. De afgelopen jaren is het leefgebied van de ruige dwergvleermuis wat betreft het oppervlak aan foerageergebied waarschijnlijk in kwaliteit toegenomen, terwijl de bedreiging door windturbines is toegenomen, en de situatie met betrekking tot het aanbod aan verblijfplaatsen is verslechterd door maatregelen voor CO2 reductie aan gebouwen en saneren van lanen met oudere bomen. De situatie wordt beoordeeld als 'ongunstig-ontoereikend'. In de volgende tabel staan de criteria voor de provinciale staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis samengevat.

criterium	Huidige situatie	Trend (laatste 10 jr)	Referentiewaarde 1994
Aandeel Gelderland in landelijke populatie	8% (6-10%)		
Populatieomvang	Onbekend	Onbekend	Onbekend
Verspreidingsgebied	Onbekend	Onbekend	Onbekend
Kwaliteit van leefgebied	Ongunstig-slecht	Verslechterend	Wordt niet gehaald
Toekomstperspectief	Ongunstig-slecht	n.v.t.	n.v.t.
Eindoordeel staat van instandhouding	Ongunstig-slecht	Verslechterend	Onbekend

Tabel 4. Beoordeling provinciale staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis (bron: van Norren (red.) 2019)

Lokale staat van instandhouding ruige dwergvleermuis

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis waargenomen. Deze zijn vermoedelijk aanwezig in de bebouwde dorpskernen rondom het plangebied met (veelal oude) huizen met dakpannen en spouwmuren. Onder andere gebouwen in het dorp Valburg zijn ideaal voor gebouwbewonende vleermuizen. In combinatie met de groene omgeving zijn de meeste gebouwen in de dorpen geschikt als verblijfplaats voor ruige dwergvleermuizen. Gelet hierop en op de waarnemingen uit literatuuronderzoek en tijdens het veldonderzoek is de regionale/lokale staat van instandhouding voor zowel de verspreiding en leefgebied van de ruige dwergvleermuis gunstig.

Effecten op de staat van instandhouding ruige dwergvleermuis

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aanwezig. Wel is de grondwal een essentiële vliegroute voor deze soort. Echter aangezien er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn en evenmin essentieel foerageergebied, is het plangebied van beperkt belang voor de soort. Door maatregelen wordt verstoring tijdens de werkzaamheden voorkomen. Er is een tijdelijk negatief effect door het vernietigen van de vliegroute. De herinrichting voorziet echter in een geschikte alternatieve vliegroute voor de vleermuizen. Er is daarom een tijdelijk negatief maar een blijvend positief effect voor de ruige dwergvleermuis. Een effect op de staat van instandhouding is uitgesloten.

1.4 Ransuil

Landelijke staat van instandhouding ransuil

De staat van instandhouding van de ransuil als broedvogel in Nederland is zeer ongunstig. De stand is sterk afgenomen sinds ongeveer 1985. De soort verdween uit de grote bossen op de zandgronden, waar hij voorheen een normale broedvogel was. Hierbij speelt intensieve predatie door haviken een belangrijke rol. Bovendien wordt het agrarisch cultuurlandschap dermate intensief benut dat florerende (veld)muizenpopulaties een uitzondering worden, een uitzonderlijk jaar daargelaten. Lokaal werd nestgelegenheid schaars door afnemende aantallen zwarte kraaien en eksters, die dienen als nestleveranciers (www.SOVON.nl). De staat van instandhouding van de Ransuil als broedvogel in Nederland is bepaald door Vogel *et al.* (2013) (zie volgende tabel). Twee van de vier aspecten zijn beoordeeld als zeer ongunstig en daarmee is het eindoordeel eveneens zeer ongunstig. Er zijn geen redenen om het eindoordeel in positieve zin te herzien.

Verspreiding	Populatie	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
Zeer ongunstig	Zeer ongunstig	Matig ongunstig	Onbekend	Zeer ongunstig

Tabel 5. Beoordeling landelijke staat van instandhouding van de ransuil

(bron: sovon.nl/soort/7350, Vogel et al., 2013)

Provinciale staat van instandhouding ransuil

De huidige Gelderse broedvogelpopulatie van de Ransuil wordt op grond van provinciale verhoudingen en landelijke aantallen uit de meest recente Vogelatlas (Sovon 2018) geschat op 320-440 paren. Dit aantal betreft ca. 15% van de landelijke populatie. De populatieomvang in het jaar van inwerking treden van de Vogelrichtlijn (1979), kan beschouwd worden als referentiewaarde. Echter, uit dat jaar zijn geen betrouwbare aantalsschattingen bekend. Het is daarom logisch om terug te grijpen op de eerste jaren van betrouwbare monitoring: 1990-1992. Teruggerekend (met behulp van indexen en huidige aantallen) wordt de broedpopulatie van de Ransuil in Gelderland in 1990 geschat op 2530-3480 paren. Dat betekent dat de huidige broedpopulatie met bijna 90% is afgenomen ten opzichte van de referentiewaarde voor de populatieomvang. Netto is het beschikbare oppervlak aan foerageergebied voor de Ransuil in Gelderland afgenomen. Voortschrijdende intensivering van de landbouw door gebruik van bestrijdingsmiddelen hebben hun weerslag op veldmuizenpopulaties die het stapelvoedsel vormen van de Ransuil. Bovendien is er sprake van veranderingen in natuurlijke systeemkenmerken voor de Ransuil: de predatiedruk is toegenomen. De toename van andere predatoren zorgt ervoor dat de populatie Ransuilen in Nederland steeds verder onder druk komt te staan: Haviken, Slechtvalken en Buizerds zijn toegenomen in aantal en verspreiding.

Verspreiding	Populatie	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
Zeer ongunstig	Zeer ongunstig	Zeer ongunstig	Zeer ongunstig	Zeer ongunstig

Tabel 6. Beoordeling provinciale staat van instandhouding van de ransuil

(bron: Alefs et al., 2019)

Lokale staat van instandhouding ransuil

In Reeth is in de afgelopen 10 jaar 1 waarneming van ransuil verzameld in de NDFF. Hieruit is niet op te maken om hoeveel vogels het gaat en hoe de populatie zich ontwikkelt. Het is in ieder geval een indicatie dat er niet veel ransuilen aanwezig zijn en dat stemt overeen met het nationale ongunstige beeld voor deze soort.

Effecten op de staat van instandhouding ransuil

Door behoud van een deel van het huidige broedhabitat en uitbreiding hiervan, wordt de ecologische functie van het gebied voor de ransuil behouden. Omdat de ransuil profiteert van de inrichting van de noordzijde van de grondwal, wordt de kwaliteit van het foerageergebied bovendien verbeterd. Tevens wordt een nestmand aangeboden zodat op elk moment met zekerheid voldoende nestlocaties beschikbaar zijn. Door maatregelen worden blijvende effecten door verstoring voorkomen. Gelet hierop is er geen invloed op de (lokale) staat van instandhouding van de ransuil.